

Opening Zwaar Metaal Nieuw Licht

Voordat ik met etsen begon was ik verslingerd aan het werken in de donkere kamer, totdat men besloot deze op de academie op te doeken. Hongerig naar alchemie, stortte ik mij op de aquatint. Vooral de onzekerheidsfactor spreekt me aan. Het eindresultaat is vaak een verassing, soms pakt het anders uit dan je verwachtte....ook spreekt de intensieve arbeid die het vergt me aan, het geduld, het subtiele tekenen afgewisseld met de arbeid van krassen, poetsen en bijten (Mirka Farabegoi, 2011).

Dat etsen magisch is, zullen maar weinig kunstenaars ontkennen. De alchemie van het etsen - het werken met stoffen en krachten waar je maar gedeeltelijk vat op hebt - is betoverend. Het is als de sensatie die jonge kinderen kunnen ervaren: weten dat er iets is of gaat komen, terwijl je het nog niet kunt zien. De ets als een soort geest in de fles, die op de zinken plaat moet worden uitgewreven.

Etsen werd in de middeleeuwen ontwikkeld om beelden sneller te kunnen reproduceren, maar staat nu bekend als een traag en taai medium voor geduldige kunstenaars die wel houden van een beetje noeste arbeid. Etsen is *slow*, en in onze hyperactieve, overgekookte samenleving lijkt er een algeheel verlangen naar *slow*. Toch lijkt etsen steeds verder terrein te verliezen. Dat is te merken als je een cursus wilt volgen, spullen wil kopen of op een academie een werkplaats zoekt. Lesmateriaal, voorraden, werkruimte en bemanning: alles rondom etsen lijkt te slinken.

Wat zijn de kansen van een eeuwenoude techniek in een tijd waarin we binnen enkele seconden alles kunnen aanklikken en zien? Waarin je visueel overal bij kunt zijn? Wie wil zijn handen nog vies maken, een rits weerbarstige handelingen verrichten voordat hij iets te zien krijgt? Of is etsen actueler dan ooit, nu vertraging en tastbaarheid steeds meer uit onze wereld dreigt te verdwijnen?

We vroegen het tien jonge makers, die zich in de techniek verdiepten tijdens een masterclass in Grafisch Atelier Den Bosch. We kozen bewust voor een gevarieerd gezelschap: voor de onderlinge chemie, maar ook omdat we benieuwd waren naar de verschillende visies die het op zou leveren.

Van tevoren was ik best zenuwachtig: vindt iedereen het wel wat, gaan mensen misschien afhaken? Slaan er kunstenaars op de vlucht voor stank, mislukte prenten, urenlang zwoegen en zweten met inkt op je voorhoofd en terpentijn in je oksels, met aan het eind van de dag een piepklein prentje als resultaat? Dat ook nog scheef ligt?

Die zorg leek na de eerste dag bijna grappig - hoezo, weglopen. Wij willen hier wel blijven, zeiden de kunstenaars. Vier dagen lang gingen makers onder leiding van kunstenaar Stijn Peeters geduldig en professioneel de uitdaging aan met een rijk, ruig en bijna ritueel medium.

Wat opviel was dat kunstenaars de masterclass niet alleen benutten om een nieuwe techniek te leren, maar om ook over hun bestaande werk na te denken. Soms was het een herontmoeting met iets dat lang gemist was. Tekenen, materiaal aanraken, schuren, wassen, poetsen. Soms was het de herontmoeting met een oude liefde, die toch meer vervreemd bleek van hart en handen dan gedacht. Soms was het een demontage van de eigen werkwijze, als een auto die in een garage uit elkaar wordt gehaald. Soms waren er veel overeenkomsten: even mijn plaatje belichten eh...zuren. En soms was de ontmoeting verwonderd, helemaal nieuw.

Met een geduldige concentratie werd onvoorspelbaarheid en ook de beperking van vier dagen geaccepteerd. Er werd nuchter, nieuwsgierig en vooral stug met focus doorgewerkt. Stijn Peeters maakte zich op een gegeven moment een beetje zorgen: ben ik nog wel nodig?

En of de docent nodig is. Dat vonden de kunstenaars ook. Zonder de heldere handleiding van een betrokken gids die jou op gezette tijden met rust laat of juist een gemoedelijke schop onder je kont

geeft, kun je met etsen hopeloos verdwalen. Er is teveel tegelijk, er zijn teveel mogelijkheden. De stijl van Peeters is het best te omschrijven als kundig, warm en respectvol. Qua technische kennis is er heel veel te halen, maar voor neurotisch neuzelen over randjes of andere details mag je iemand anders bellen. Je mag veel uitproberen, maar over een zinken plaat scheuren, gewoon omdat het heftig is - dat mag je thuis doen. Waar het om gaat is dat je vanuit je eigen kunnen en interesse je weg vindt in de techniek, met oog en respect voor wie ze is en haar tradities.

Dat is wat we met deze masterclass willen bereiken: een gids bieden in de prachtige wereld van een rijk en robuust ambacht dat nooit uit mag sterven. Tegelijkertijd zijn de kunstenaars ook voor ons een gids, aangezien ze ons met hun open en nieuwsgierige houding superveel inspiratie en nieuwe invalshoeken geven op een voor ons vertrouwd en gekoesterd medium. En stapels prachtprenten natuurlijk, die hier in deze tentoonstelling te zien zijn. Nieuw Licht, in de wereld van Zwaar Metaal. Ik wens jullie heel veel plezier met deze tentoonstelling.

© Cornelia Samsom, 2015